

Materiał ćwiczeniowy dla nauczycieli języka polskiego. Erudycyjność w wypracowaniu maturalnym

Wypracowanie zamieszczone w materiale zostało napisane przez ucznia na temat egzaminacyjny opublikowany w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego jako przedmiotu dodatkowego \(część pisemna na poziomie rozszerzonym\) od roku szkolnego 2022/2023](#).

Oceń wypracowanie zgodnie z **zasadami oceniania** podanymi na str. 17–31 tego *Informatora*.

1. Przyznaj punkty w poszczególnych kryteriach i sformułuj uzasadnienie oceny. Praca była już oceniana pod kątem [funkcjonalności wykorzystania utworów literackich](#). Przeczytaj tę ocenę, zanim przyznasz punkty za KLiK – w tym kryterium skoncentruj się na ocenie argumentacji, funkcjonalności wykorzystania kontekstu oraz na erudycyjności wypowiedzi.
2. Oznacz błędy w pracy zgodnie z poniższą instrukcją.

Instrukcja oznaczania błędów w wypracowaniu

Na lewym marginesie oznacz błędy:

- rzeczowe – podkreśl czerwoną linią fragmenty zawierające błąd (albo zaznacz te fragmenty pionową linią), a na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **rzecz**.
- w spójności – w tekście wypracowania zaznacz symbolem $\_$ zaburzenia w spójności między zdaniami, a symbolu [użyj, aby wskazać zaburzenia w spójności między akapitami; na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **sp**.
- usterki w podziale tekstu w zakresie struktury akapitów – zaznacz w tekście wypracowania symbolem], a na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **str**.

Na prawym marginesie oznacz błędy:

- językowe – podkreśl czerwoną linią błędnie użyty wyraz lub sformułowanie, a na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **jęz**.
- ortograficzne – podkreśl czerwoną linią wyraz z błędem, a na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **ort**.
- interpunkcyjne – brakujący znak interpunkcyjny zaznacz w tekście wypracowania symbolem $\surd$, a zbędny – symbolem **x**; na marginesie zapisz skrót błędu, tj. **int**.

Uwaga. Powtórzone dokładnie ten sam błąd ortograficzny lub językowy liczy się jako jeden błąd, w wypracowaniu podkreśla się błędnie zapisany wyraz, a na marginesie zapisuje skrót błędu, tj. **ort** lub **jęz**, otoczony kółkiem, np.

3. Omów swoją ocenę z innym nauczycielem.
4. Porównaj swoją ocenę i uzasadnienie z oceną wzorcową i komentarzem, opracowanymi przez ekspertów CKE i OKE. Ocena ekspertów zostanie zamieszczona na stronie internetowej CKE **27 kwietnia 2022 r.**

Temat

Autobiografizmu czy reprezentowanej przez pisarza postawy autobiograficznej w literaturze nie należy rozpatrywać w kategoriach dokumentalnego i szczegółowego odzwierciedlenia życia jednostki. Jest to raczej konwencja, która zależnie od kultury artystycznej i światopoglądu epoki, w różnym stopniu i w różny sposób dopuszcza do ujawnienia podmiotowego „ja”, posiadającego cechy autora, mniej lub bardziej zauważalne. (Edyta Dziewońska)

Rozważ, jaką rolę odgrywa autobiografizm w kreacji świata w dziełach literackich różnych epok. Punktem wyjścia do rozważań uczyn fragment tekstu Edyty Dziewońskiej.

W pracy odwołaj się do

- wybranej lektury obowiązkowej
- tekstów literackich z dwóch różnych epok
- wybranego kontekstu.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji		Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
_____	01	_____
_____	02	_____
_____	03	_____
_____	04	_____
_____	05	_____
_____	06	_____
_____	07	_____
_____	08	_____
_____	09	_____
_____	10	_____
_____	11	_____
_____	12	_____
_____	13	_____
_____	14	_____
_____	15	_____
_____	16	_____
_____	17	_____
_____	18	_____
_____	19	_____
_____	20	_____

21	Romantyzm to epoka, w której autobiografizm miał szczególne	
22	znaczenie. Twórcy romantyczni, idący za przykładem poprzedników,	
23	takich jak Friedrich Schiller – autor „Zbójców”, chętnie odnosili się	
24	w swoich utworach do własnych doświadczeń, a także do aktualnych	
25	problemów politycznych i społecznych. Doskonałym przykładem	
26	takiego utworu jest trzecia część „Dziadów”, dramatu romantycznego	
27	Adama Mickiewicza. Lektura jest pełna wątków biograficznych. Poeta	
28	nawiązuje do procesu filomatów z lat 1823–24, w którym sam został	
29	oskarżony i skazany na zesłanie w głąb Rosji. W dedykacji utworu	
30	autor pisze, że poświęca dzieło swoim zmarłym w głębi Cesarstwa	
31	Rosyjskiego przyjaciółom, a także umieszcza ich w roli bohaterów	
32	aktu pierwszego, na przykład Tomasza Zana, przyjaciela Mickiewicza	
33	i czołowego działacza związku filaretów. Podobnie, postać Senatora	
34	z szóstego, siódmego i ósmego aktu wzorowana jest na Mikołaju	
35	Nowosilcowie – urzędniku carskim, rusyfikatorze, osobiście	
36	zaangażowanym w śledztwo przeciw spiskowcom. Co ważniejsze,	
37	Mickiewicz wykorzystuje swoje własne doświadczenia z lat 20. XIX	
38	wieku do snucia rozważań na temat klęski powstania listopadowego.	
39	Mickiewicz, za pomocą postaci Konrada w drugim akcie, dzieli się	
40	swoimi myślami. Porusza między innymi koncepcje związane	
41	z poezją, jej tworzeniem i zrozumieniem; lecz co najważniejsze –	
42	buntuje się przeciwko Bogu, zarzuca mu nieczułość, brak	
43	miłosierdzia. Obwinia go za to, że pozwala na cierpienie wielu	
44	Polaków, podczas gdy on sam „za miliony kocha i cierpi katusze”.	
45	Dzięki swojej empatii Konrad stawia się wyżej od Boga. Dokonuje	
46	również czegoś bardzo kontrowersyjnego – porównuje Boga do cara,	
47	który dla większości Polaków był uosobieniem zła. Jednak	
48	najważniejsze przesłanie zawarte jest w widzeniu ks. Piotra z aktu	
49	piątego – Mickiewicz czyni Polskę Chrystusem narodów. Tak samo	
50	jak Chrystus na krzyżu, tak Polska cierpi w trakcie zaborów, ale po	
51	katuszach nastąpi zmartwychwstanie. Taki mesjanizm był chciany	
52	przez ówczesnych Polaków, którzy, będąc pod zaborami,	
53	potrzebowali czegoś na pokrzepienie serc. Trzecia część „Dziadów”	
54	to dzieło, w którym autobiografizm przejawia się w wielu aspektach:	
55	manifeście do rodaków, nienawiści do prześladowców, czy	
56	upamiętnieniu przyjaciół. Jest on jednak trudny do zauważenia bez	

57 znajomości faktów z życia Adama Mickiewicza oraz rozeznania
58 w sytuacji społeczno-kulturalno-politycznej na ziemiach polskich
59 w czasach zaborów i pojęcia symboliki użytej w tekście.
60 Również pisarze współcześni opisywali ważne wydarzenia
61 w swoim życiu i poddawali je refleksji w literaturze. Widać to między
62 innymi na przykładzie Tadeusza Borowskiego, którego lata
63 twórczości przypadły na okres po II wojnie światowej. Borowski w
64 cyklu opowiadań opisuje doświadczenia z obozu koncentracyjnego
65 w Auschwitz, do którego trafił podczas wojny. Jedno z opowiadań,
66 które bardzo wyraźnie prezentuje wydarzenia oraz własne refleksje
67 pisarza z tamtego okresu, nosi tytuł „U nas, w Auschwitzu”. Borowski
68 pokazuje, jak funkcjonował obóz, ale również swoje refleksje
69 związane z tym, czego doświadczył. Porównuje to miejsce do modelu
70 państwa totalitarnego, mówi o nim „obóz oszustw”. Również poprzez
71 tonację wypowiedzi, nie można nazwać tekstu Borowskiego
72 dokumentacją, gdyż stosuje on często ironię, wręcz kpi z obozowych
73 realiów. Tonacja ta ma pokazać czytelnikowi rozmiar tragedii, jaka się
74 rozgrywa – więźniowie przywykli do stanu rzeczy, ustanowiła się
75 stabilna rzeczywistość, a jednak w dalszym ciągu miejsce to
76 stanowiło fabrykę śmierci. Również tytuł opowiadania wskazuje na
77 identyfikację z miejscem. Opowiadanie Borowskiego zawiera o wiele
78 więcej niż opis przeżyć więźnia – stanowi analizę doświadczeń, jakie
79 go spotkały w obozie koncentracyjnym.

80 Podsumowując, autobiografizm jest konwencją, do której autorzy
81 tekstów literackich na przestrzeni epok podchodzą odważniej
82 i chętniej. Są punktem wyjścia do poruszenia kwestii dla nich
83 ważnych; są to między innymi radzenie sobie ze śmiercią bliskiej
84 osoby, pragnienie wolności i walki o nią oraz wartość niewinnego
85 życia. Jednak to, w jakim stopniu autobiografizm będzie w dziełach
86 widoczny (i czy w ogóle będzie) oraz sposób jego użycia zależy od
87 kilku czynników: epoki, w której żyje autor; trendu bądź środowiska,
88 w którym tworzy; i samego etapu życia w którym się znajduje.

[772 wyrazy]

		Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.					
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Błąd kardynalny.	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLIK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności			
			0	1	2

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

3c	Styl wypowiedzi	0	1

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0		1		2		3		4		5		6		7			
			3	3	3	2	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
			H	G	F	H	G	H	E	F	G	D	E	F	C	D	E	B	C	D

Uzasadnienie oceny:

.....

.....

.....

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0			1			2		

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0			1			2		

